

2020-09-28

Justitiedepartementet
EU-enheten

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitieutskottet
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Civilutskottet
Kopia: Konstitutionsutskottet

Kommenterad dagordning för informell videokonferens för ministrar (inrikes frågor) den 8 oktober 2020 och rådets möte (rättsliga frågor) den 9 oktober 2020

INFORMELL VIDEOKONFERENS FÖR MINISTRAR (INRIKES FRÅGOR)

1. Ny pakt om asyl och migration (Sr Johansson)

Presentation av kommissionen

Diskussion om vägen framåt

Avsikten med behandlingen i rådet

Information och första meningsutbyte om asyl - och migrationspakten.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: -

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: -

Bakgrund

Den 23 september 2020 presenterade kommissionen ett meddelande om en ny pakt för migration och asyl (pakten) som syftar till en heltäckande ansats på områdena migration, asyl, integration, gränshantering och samarbete med tredje land. I pakten presenteras förslag till åtgärder på dessa områden och ett antal nya eller reviderade lagförslag.

För att förbättra kontrollen över vilka som reser in i EU föreslår kommissionen en ny förordning gällande förhandsbedömning (pre-screening). Förordningen omfattar personer som befinner sig vid gränsen och som inte uppfyller inresevillkoren samt personer som påträffas illegalt i landet.

Kommissionen föreslår också ett reviderat förslag till asylprocedurförordningen som bl.a. innehåller bestämmelser om gränsförfaranden vid yttre gräns.

Kommissionen föreslår att Dublinförordningen upphävs och ersätts med en migration- och asylhanteringsförordning. Utöver bestämmelser om vilken medlemsstat som ska pröva en asylansökan finns bestämmelser om en ny solidaritetsmekanism. Mekanismen tar främst sikte på omfördelning av asylsökande eller så kallade återvändandesponsorskap som innebär att en annan medlemsstat tar på sig ansvaret för att hjälpa till att återsända ett visst antal personer som fått avslag på sin asylansökan. Solidaritet ska också kunna visas på andra sätt såsom genom kapacitetsuppgyggnad.

Dessutom föreslås en ny förordning som tar sikte på krissituationer där en medlemsstat utsätts för ett sådant tryck som kan medföra allvarliga konsekvenser för hela det gemensamma asylsystemet. I en sådan situation kan t.ex. omfördelning bli aktuellt.

Kommissionen föreslår också ett reviderat förslag gällande Eurodacförordningen. Övriga förslag från 2016, dvs. förordning om EU:s asylbyrå (EUAA), mottagandedirektivet, skyddsgrundsförordningen och vidarebosättningsförordningen, föreslås antas så snart som möjligt.

Beträffande människosmuggling har kommissionen presenterat en vägledning för effektivt genomförande av EU:s regler vad gäller förebyggande av människosmuggling.

Beträffande samarbete med tredje land slår kommissionen fast att det har en direkt påverkan på effektiviteten för EU:s interna migrations- och asylpolitik. Det finns ett behov av att stärka samarbetet och inkludera migration på ett mer systematiskt sätt i de bredare relationerna med partnerskapsländer. Partnerskapen ska vara heltäckande, balanserade och skräddarsydda. Stöd till flyktingar och deras värdländer samt för bemötande av grundorsaker till irreguljär migration ska utökas.

Gällande lagliga vägar till skydd i EU har kommissionen presenterat en rekommendation för att främja vidarebosättning, humanitära inresor och andra inresevägar. Medlemsstaterna uppmuntras bl. a att uppfylla 2020 års utfästelser om vidarebosättningsplatser och genom privata sponsorskapsprogram involvera civilsamhället och frivilligorganisationer vid mottagande och integration.

På återvändandeområdet framhåller kommissionen bl.a. vikten av att förslaget till reviderat återvändandedirektiv från 2018 antas så snart som möjligt och att Frontex nyligen utvidgade mandat när det gäller återvändande genomförs fullt ut. Kommissionen avser att presentera en strategi för att främja frivilligt återvändande och återintegrering. Den nyligen införda möjligheten i viseringskodexen att använda åtgärder på viseringsområdet för att stärka återtagandesamarbetet med tredjeländer ska tillämpas och kommissionen ska även kunna identifiera ytterligare åtgärder inom andra relevanta politikområden.

När det gäller laglig migration föreslår kommissionen att förhandlingarna om blåkortsdirektivet bör avslutas så snart som möjligt. Kommissionen kommer också att föreslå ett kompetens- och talangpaket under 2021.

Kommissionen ska ta fram en ny handlingsplan för integration för 2021-2024, som kommer att ersätta den handlingsplan som lades 2016.

På RIF-mötet den 8 oktober förväntas en presentation av pakten ges och medlemsstaterna få möjlighet att lämna initiala synpunkter. Någon ingående diskussion om förslagen förväntas inte.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen har presenterat förslag för EU:s asyl- och migrationspolitik i en tid då vi behöver hitta en gemensam väg framåt inom EU.

Regeringen utgår från att alla medlemsstater kommer ta sitt ansvar genom att vara både konstruktiva och kompromissvilliga i de förhandlingar som ligger framför oss.

Regeringen ser positivt på att kommissionen har en bred ansats och tar ett helhetsgrepp som inkluderar samtliga aspekter av migration, asyl, integration, gränshantering, återvändande, lagliga vägar och samarbete med tredje länder, samt betonar att asylsystemet ska bygga på solidaritet mellan medlemsstaterna.

Det är avgörande att alla medlemsstater bidrar och att en medlemsstat med ett stort tryck av asylsökande kan vara säker på att få stöd.

Systemet ska vara effektivt, rättssäkert, långsiktigt hållbart, humant och värna asylrätten.

Ett fördjupat samarbete med prioriterade tredje länder, inklusive bemötandet av grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning utgör en viktig grund för migrationshanteringen.

Det är viktigt att fortsatt fokusera på ett bättre återvändande. En väl fungerande och rättssäker ordning för återvändande är avgörande för ett gemensamt och hållbart europeiskt migrationssystem.

I helhetsansatsen betonas även vikten av fler lagliga vägar. Vi välkomnar detta och att kommissionen ska återkomma med fler förslag. Vidarebosättning är en viktig solidaritetsåtgärd och en säker och laglig väg in i EU för personer i behov av internationellt skydd.

Vi kommer nu analysera förslagen i detalj.

2. Samarbete med tredje länder om migration – Nordafrika/västra Balkan (Sr Johansson)

Presentation av ordförandeskapet och av kommissionen

Avsikten med behandlingen i rådet

Information.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: -

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: -

Bakgrund

Ordförandeskapet och kommissionen förutses hålla en presentation om samarbete på migrationsområdet med länderna i Nordafrika och västra Balkan.

3. Europeiskt polispartnerskap (EuPP) – den strategiska vägen framåt (Sr Damberg)

Diskussion

Avsikten med behandlingen i rådet

Avsikten är att EuPP ska diskuteras vid rådsmötet med målet att enas om en strategisk väg framåt.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: -

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: -

Bakgrund

I juni 2020 initierade Tyskland i egenskap av inkommande ordförandeskap i EU:s ministerråd en diskussion om förbättrat polissamarbete inom EU. Diskussionen fokuserade på fyra huvudpunkter, nämligen förbättrad informationshantering, bättre utnyttjande av befintliga instrument, förstärkning av Europols roll samt ett förstärkt gränsöverskridande samarbete.

Vid det informella ministermötet för rättsliga och inrikes frågor den 6-7 juli 2020 fördes en diskussion om det tyska initiativet som fick stöd överlag.

Svensk ståndpunkt

Regeringen ställer sig positiv till ordförandeskapets initiativ, i synnerhet förbättrat informationsutbyte och förstärkning av Europols roll kan bidra till att utveckla polissamarbetet inom EU. Regeringen får vid behov återkomma med närmare förslag till ståndpunkter när det kommer konkreta förslag att ta ställning till.

4. Övriga frågor (*Sr Johansson, Sr Damberg*)

Det har ännu inte presenterats några övriga frågor.

RÅDETS MÖTE (RÄTTSLIGA FRÅGOR)

5. Godkännande av dagordningen (*Sr Johansson, Sr Damberg*)

Se bifogad preliminär dagordning.

6. (ev.) Godkännande av A-punkterna (*Sr Johansson, Sr Damberg*)

a) Lista över icke lagstiftande verksamhet

b) Lista över lagstiftande verksamhet (Offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

Det har ännu inte presenterats någon A-punktslista.

Lagstiftningsöverläggningar

7. Övriga frågor (*Sr Johansson, Sr Damberg*)

Aktuella lagstiftningsförslag

Avsikten med behandlingen i rådet

Information från ordförandeskapet om aktuella lagstiftningsförslag.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: -

Icke lagstiftande verksamhet

8. Digital rättvisa: tillgång till rättslig prövning (*Sr Johansson*)

- Slutsatser om tillgång till rättslig prövning – att ta tillvara på de möjligheter som digitaliseringen erbjuder

Avsikten med behandlingen i rådet: Antagande av rubricerade rådsslutsatser.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: 10999/20

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: -

Bakgrund

Det tyska ordförandeskapet i EU informerade i samband med konferensen "*Justice in the Digital Age. Perspectives and Challenges*" den 16 juli 2020 att de hade för avsikt att arbeta för antagandet av rådsslutsatser om tillgång till rättslig prövning och digitaliseringen av rättsväsendet. Med rådsslutsatserna får medlemsstaterna tillfälle att påverka riktningen för kommissionens redan aviserade övergripande EU-strategi om digitalisering av rättsväsendet i EU, som ska presenteras i slutet av 2020.

Rådsslutsatserna har förhandlats på expertnivå under september och är indelade i sex avsnitt: tillgång till rättslig prövning, digital rättvisa, digitala färdigheter, artificiell intelligens, finansiering och fortsatt samarbete.

I rådsslutsatserna konstateras att den digitala omvandlingen (digital transformation) har förändrat och kommer framöver att förändra människors liv. Digitaliseringen ställer också nya krav på rättsväsendet. Digitala inslag i domstolsförfaranden, elektronisk kommunikation mellan de berörda parterna, elektronisk överföring av handlingar och användning av videoteknik för förhör och förhandlingar har redan blivit viktiga inslag i en effektiv rättslig förvaltning i många medlemsstater, särskilt under covid-19-pandemin. Digitaliseringen har en enorm potential att ytterligare underlätta och förbättra medborgarnas tillgång till rättslig prövning i hela EU.

Digitaliseringen erbjuder också möjligheter för medborgare och rättstillämpare att alltid ha omfattande tillgång till rättsinformation såsom lagstiftning och anonymiserade domstolsbeslut samt information om hur deras eget mål fortskrider. I rådsslutsatserna betonas de tekniska möjligheterna att göra rättsinformationen öppet tillgänglig, interoperabel, lättare att hitta och förstå, lättare att använda och lättare att vidareutnyttja. Utvecklingen av system för artificiell intelligens, särskilt system för maskininlärning, är beroende av att stora datamängder finns att tillgå, såsom anonymiserade domstolsavgöranden.

I rådsslutsatserna konstateras att det är nödvändigt att även behålla fysiska hjälpcentraler, vid sidan av de nya digitala arbetsformerna, för att ge medborgare som ännu inte fullt ut kan delta i den tekniska utvecklingen ett effektivt rättsligt skydd och tillgång till rättslig prövning samt råd hur man använder digitala tjänster. Medlemsstaterna och EU bör öka sina ansträngningar för att främja och ytterligare

utvidga digitaliseringen inom rättsväsendet, i syfte att säkerställa lika tillgång till digitala tjänster.

Digital teknik kan dock medföra risker för de grundläggande rättigheterna. Därför måste den digitala utvecklingen inom rättsväsendet ständigt anpassas till rättsstatens principer om bl.a. ett oberoende och opartiskt rättsväsende, rätten till en rättvis rättegång, jämlikhet och respekt för andra mänskliga fri- och rättigheter.

Medlemsstaterna delar kommissionens bedömning i dess vitbok om artificiell intelligens att rättsväsendet är ett område där medborgarnas rättigheter kan påverkas direkt och att ett tydligt europeiskt regelverk därför skulle kunna vara relevant på detta område. Några av medlemsstaterna har uppmärksammat risken att för hård reglering kan hämma innovationen. Därför håller rådsslutsatserna möjligheterna till en eventuell reglering för användning av modern teknik (artificiell intelligens) öppna såväl som pekar på de anledningarna som finns för att ha en framtida reglering.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar rådsslutsatserna och anser att dessa på ett balanserat sätt belyser såväl möjligheter som utmaningar med digitalisering. Det är positivt att såväl effektivitetsaspekter som grundläggande fri- och rättigheter, däribland rättsstatens principer, betonas i ett samlat sammanhang.

9. EU-strategi för bekämpning av sexuella övergrepp mot barn (*Sr Damberg*)

Information från kommissionen

Diskussion

Avsikten med behandlingen i rådet

Information och diskussion om kommissionens meddelande om en EU-strategi för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn.

Dokument:

Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

Faktapromemoria 2019/20:FPM69 EU-strategi för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn

KOM (2020) 607 EU:s strategi för en effektivare bekämpning av sexuella övergrepp mot barn

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: -

Bakgrund

Den 24 juli 2020 presenterade kommissionen ett meddelande om en EU-strategi för effektivare bekämpning av sexuella övergrepp mot barn, såväl online som offline. Strategin ska utgöra en ram för att utveckla ett starkt och heltäckande gensvar mot dessa brott. I strategin anges åtta initiativ för att genomföra och utveckla lagstiftningen, stärka de brottsbekämpande myndigheternas insatser, stärka samordningen i syfte att förebygga och utreda brotten samt stödja offren. Strategin ska genomföras under 2020–2025.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar meddelandet om en strategi för en effektivare bekämpning av sexuella övergrepp mot barn. Inget barn ska utsättas för sexuella övergrepp, alla former av våld mot barn ska upphöra.

Regeringen delar kommissionens syn att det krävs en mängd olika åtgärder för att effektivt bekämpa sexuella övergrepp mot barn.

10. Inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO) (Sr Damberg)*Lägesrapport**Avsikten med behandlingen i rådet*

Information

Dokument:

Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

- KOM (2013) 534 Förslag till förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten
- Faktapromemoria 2013/14:FPM10.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden:

4 oktober 2013, 28 februari 2014, 28 maj 2014, 3 oktober 2014, 6 mars 2015, 12 juni 2015, 2 oktober 2015, 27 november 2015, 4 mars 2016, 3 juni 2016, 7 oktober 2016, 8 mars 2017, 2 juni 2017, 6 oktober 2017, 2 mars 2018, 1 juni 2018, 5 oktober 2018, 30 november 2018, 1 mars 2019, 29 maj 2019, 4 oktober 2019, 29 november 2019, 6 mars 2020 och 29 maj 2020.

Tidigare behandlad vid överläggning med, eller information till, riksdagsutskott:

14 februari 2013 (info. JuU), 3 oktober 2013 (info. JuU), 27 februari 2014 (info. JuU), 25 mars 2014 (överläggning JuU), 25 maj 2014 (info. JuU), oktober 2014 (skriftlig info. JuU), 12 februari 2015 (info. JuU), 7 maj 2015 (överläggning JuU), 9 juni 2015 (info. KU), 11 juni 2015 (info. JuU), 1 oktober 2015 (info. JuU), 26 november 2015 (info. JuU), 2 februari 2016 (info. JuU), 3 mars 2016 (info. JuU), 4 oktober 2016 (info. JuU), 10 november 2016 (överläggning JuU), 1 juni 2017 (info. JuU), 3 oktober 2017 (info. JuU), 1 mars 2018 (info. JuU), 31 maj 2018 (info. JuU), 4 oktober 2018 (info. JuU), 29 november 2018 (info. JuU), 28 februari 2019 (info. JuU), 28 maj 2019 (info. JuU), 3 oktober 2019 (info. JuU), 28 november

2019 (info JuU), 17 december 2019 (överläggning JuU), 5 mars 2020 (info JuU) och 28 maj (info JuU).

Bakgrund

Förordningen om inrättandet av Eppo antogs vid RIF-rådet i oktober 2017. Eppo ska ha primär behörighet att utreda och väcka åtal för brott mot EU:s finansiella intressen. Med undantag för de medlemsstater som valt att på olika sätt stå utanför det straffrättsliga samarbetet – dvs. Danmark och Irland – har i dagsläget samtliga medlemsstater förutom Ungern, Polen och Sverige anslutit sig till Eppo. Medlemsstater som väljer att stå utanför Eppo-samarbetet kan ansluta sig i efterhand. Såsom ej deltagande har Sverige inte rösträtt i frågor om inrättandet av Eppo.

Kommissionens avsikt är att Eppo ska vara operativ vid slutet av 2020. Arbetet med att inrätta Eppo har gått långsammare än planerat och vissa medlemsstater har uttryckt oro för tidplanen, men kommissionen menar att man arbetar hårt för att detta ska kunna hållas. Ett antal juridiska och organisatoriska åtgärder behöver vidtas för att uppnå detta. I oktober 2019 utnämndes Laura Codruța Kövesi till den första europeiska chefsåklagaren. Under försommaren 2020 utsågs en ny tf. administrativ direktör och i juli 2020 kunde rådet utse de europeiska åklagarna. Diskussioner förs f.n. mellan den europeiska chefsåklagaren och medlemsstaterna om tillsättande av de delegerade åklagarna. Eppo har fått ytterligare 3,3 miljoner Euro i budget för år 2020, vilket bland annat möjliggör en snabbare rekrytering av personal. Budgeten för 2021 följer den normala budgetprocessen. Ett utkast till delegerad akt gällande Eppos personuppgiftshantering har tagits fram. Kommissionen granskar nu även genomförandet av direktivet för straffrättsliga bestämmelser till skydd för EU:s finansiella intressen (SEFI-direktivet) och tre medlemsstater har fått formella underrättelser gällande bristande genomförande av direktivet.

Regeringen står bakom ett svenskt deltagande i Eppo, vilket statsministern också framförde till riksdagen i EU-deklarationen den 13 november 2019. Den 14 november 2019 beslutade regeringen att tillsätta en utredning som ska analysera behovet av och föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som behövs för ett svenskt deltagande i Eppo. Uppdraget ska redovisas senast den 14 december 2020. Regeringen arbetar alltså med att se över de nationella förutsättningarna för att Sverige ska kunna ansluta sig till Eppo och avser att söka riksdagens stöd när regeringen har ett förslag i form av en proposition.

Efter överläggning i justitieutskottet den 17 december 2019 finns följande ståndpunkt: Sverige bör medverka till att beivra brott mot EU:s finansiella intressen, inklusive bedrägerier, penningtvätt, korruption och mutbrott som träffar EU:s budget. Regeringen vill därför inleda samtal med kommissionen, med ambitionen om ett framtida svenskt deltagande i Eppo.

Regeringskansliet har under våren 2020 haft ett flertal kontakter med representanter på kommissionen om det pågående arbetet.

11. Grundläggande rättigheter (Sr Lindhagen)

a) Slutsatser om stadgan om de grundläggande rättigheterna i fråga om artificiell intelligens och digitalisering

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Besluts punkt. Antagande.

Ansvarigt statsråd: Åsa Lindhagen

Dokument: Dokument saknas.

Förslagets innehåll:

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan) blev i och med Lissabonfördragets ikraftträdande rättsligt bindande som en del av primärrätten. Sedan 2013 har rådet, med undantag för 2018 då enighet inte kunde uppnås, antagit rådsslutsatser om stadgans tillämpning i EU:s institutioner och medlemsstater. Dessa har baserats på EU kommissionens årliga rapport om tillämpningen av stadgan i EU samt EU:s byrå för grundläggande rättigheters årliga rapport om grundläggande rättigheter.

Till följd av att EU-kommissionen för närvarande arbetar med att utarbeta en ny strategi för genomförandet av stadgan i unionen presenterar kommissionen inte en sådan rapport. Detta medför att en annan ansats för årets rådsslutsatser har bedömts nödvändig av det tyska ordförandeskapet som därför fokuserat på förhållandet mellan grundläggande rättigheter å ena sidan, och artificiell intelligens (AI) samt digital utveckling å andra sidan.

Utkastet till rådsslutsatser bygger på ett antal underlag, däribland kommissionens vitbok om artificiell intelligens *En EU-strategi för spetskompetens och förtroende* (COM [2020] 65) samt information från medlemsstaterna och EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA). Utkastet fokuserar på att erinra om betydelsen av att upprätthålla respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer även inom ramen för AI och digital utveckling.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Kompletteras.

Tidigare behandling i Riksdagen:

Konstitutionsutskottet informerades skriftligen i frågan den 15 september 2020.

Fortsatt behandling av ärendet:

-

Faktapromemoria:

-

b) Antisemitism/hatpropaganda

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussionspunkt. Meningsutbyte.

Ansvarigt statsråd: Åsa Lindhagen

Dokument: Dokument saknas.

Förslagets innehåll:

Diskussion med direktören för EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) inom ramen för det av ordförandeskapet angivna temat antisemitism och "hate speech".

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar denna diskussion. Regeringen anser att arbetet mot rasism och liknande former av fientlighet, inklusive antisemitism, är angeläget.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

-

Fortsatt behandling av ärendet:

-

Faktapromemoria:

-

12. Digital rättvisa: elektroniska bevis (Sr Damberg)

a) Förhandlingar EU-USA ett avtal mellan EU och USA om gränsöverskridande tillgång till elektroniska bevis

Avsikten med behandlingen i rådet
Lägesrapport

Dokument: -

Tidigare dokument: 9114/19, 9116/19, 6569/19, 6102/2019, 6102/2019 ADD 1, 9418/2018 och Fakta-PM (2017/18:FPM88).

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 1 juni 2018, 5 oktober 2018, 30 november 2018, 1 mars 2019, 29 maj 2019, 4 oktober 2019, 29 november 2019, 6 mars 2020 och 29 maj 2020.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott:
information till justitieutskottet den 31 maj 2018, 4 oktober 2018, 29 november 2018, 28 februari 2019, 28 maj 2019, 3 oktober 2019, 28 november 2019, 5 mars 2020 och 28 maj 2020.

Bakgrund

Rådet beslutade om allmän inriktning avseende kommissionens förslag till en förordning om e-bevisning respektive ett direktiv om juridiska representanter i december 2018 respektive mars 2019. Treparsamtalen med Europaparlamentet kan förhoppningsvis inledas under året.

En fråga som aktualiserades under förhandlingarna av förordningen är hur man ska hantera de motstridiga skyldigheter som kan uppstå för vissa tjänsteleverantörer med hänsyn till att de kan vara underkastade såväl EU-rätten som tredjelands lag, främst amerikansk sådan. En tjänsteleverantör som är etablerad i exempelvis USA, men erbjuder sina tjänster inom unionen, och som mottar en begäran om utlämnande av uppgifter enligt förslaget till förordning kan vara förhindrad att lämna ut dessa med hänsyn till amerikansk lagstiftning. Vidare har USA antagit en lag (den s.k. US Cloud Act) som innebär att amerikanska tjänsteleverantörer i regel ska vara skyldiga att följa en begäran från amerikanska myndigheter att lämna ut uppgifter, oavsett var sådana uppgifter finns lagrade. Detta kan komma i konflikt med europeiska regler om bl.a. dataskydd. Samtidigt ger den amerikanska lagen möjligheter att ingå bilaterala avtal med andra stater om bl.a. under vilka förutsättningar myndigheter i andra stater får begära ut elektronisk bevisning direkt från företag i USA. Den amerikanska lagstiftningen kan således påverka möjligheterna att få tillgång till elektronisk bevisning för de brottsbekämpande myndigheterna i EU.

Mot den bakgrunden beslutade medlemsstaterna vid RIF-rådet den 6 juni 2019 att ge kommissionen i uppgift att förhandla fram ett EU-gemensamt avtal med USA på detta område. Enligt mandatet ska de övergripande målen med förhandlingarna med USA vara att säkerställa att den slutliga utformningen av avtalet tar itu med de lagkonflikter som kan uppstå, att skyddet för bl.a. grundläggande fri- och rättigheter och dataskydd upprätthålls samt att avtalet återspeglar och är förenligt med den slutliga utformningen av e-bevisningslagstiftningen inom EU.

Förhandlingarna mellan EU och USA befinner sig fortfarande i ett tidigt stadium och några konkreta resultat från förhandlingarna finns således ännu inte att rapportera. Enligt det förhandlingsmandat medlemsstaterna gett till kommissionen ska förhandlingarna föras i nära samråd med medlemsstaterna genom bl.a. möten och återrapportering.

b) Förhandlingar om ett andra tilläggsprotokoll till konventionen om it-brottslighet

Lägesrapport

Avsikten med behandlingen i rådet
Lägesrapport

Dokument: -

Tidigare dokument: 9114/19, 9116/19, 6569/19, 6102/2019, 6102/2019 ADD 1, 9418/2018 och Fakta-PM (2017/18:FPM88).

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 1 juni 2018, 5 oktober 2018, 30 november 2018, 1 mars 2019, 29 maj 2019, 4 oktober 2019, 29 november 2019, 6 mars 2020 och 29 maj 2020.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: information till justitieutskottet den 31 maj 2018, 4 oktober 2018, 29 november 2018, 28 februari 2019, 28 maj 2019, 3 oktober 2019, 28 november 2019, 5 mars 2020 och 28 maj 2020.

Bakgrund

Rådet beslutade om allmän inriktning avseende kommissionens förslag till en förordning om e-bevisning respektive ett direktiv om juridiska representanter i december 2018 respektive mars 2019. Trepartssamtalen med Europaparlamentet kan förhoppningsvis inledas under året.

Parallellt med förhandlingar om tillgång till e-bevisning inom EU pågår sedan ett par år tillbaka ett arbete inom Europarådet med att ta fram ett andra tilläggsprotokoll till den s.k. Budapestkonventionen (Europarådets konvention om it-brottslighet), där bl.a. ungefär samma frågor är tänkta att regleras som i EU-förordningen. Eftersom Sverige ännu inte har tillträtt konventionen (eller det första tilläggsprotokollet) får vi enbart delta i förhandlingarna som observatörer.

Vid RIF-rådet den 6 juni 2019 beslutade medlemsstaterna att ge kommissionen ett mandat att förhandla på EU:s vägnar i Europarådets förhandlingar beträffande det andra tilläggsprotokollet. Enligt mandatet är det övergripande målet för förhandlingsarbetet att säkerställa att tilläggsprotokollet stämmer överens med EU-lagstiftningen särskilt vad gäller utredningsbefogenheter som beviljas parter utanför EU, säkerställa respekten för bl.a. grundläggande fri- och rättigheter, samt vara förenligt med förslaget till förordning om e-bevisning i dess slutliga antagna form. Det anges särskilt att EU inte bör motsätta sig att det i det andra tilläggsprotokollet införs ytterligare skyddsåtgärder och skäl för avslag än i förslaget till förordning om e-bevisning.

EU är inte part till konventionen och har precis som Sverige endast observatörsstatus och saknar rösträtt. De enskilda medlemsstaterna kommer därför att behöva ratificera tilläggsprotokollet för att bli bundna av det.

Ett aktivt förhandlingsarbete pågår just nu av det andra tilläggsprotokollet inom Europarådet. Förhandlingarna av det andra tilläggsprotokollet är planerade att vara klara i slutet av 2020.

13. Övriga frågor (Sr Johansson)

- Uppföljning av Schrems II-domen

Information från kommissionen

Avsikten med behandlingen i rådet

Information

*Dokument: -**Tidigare dokument: -**Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -**Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: -**Bakgrund*

EU-domstolen meddelade den 16 juli 2020 dom i det s.k. Schrems II-målet, som gäller frågor om överföring av personuppgifter mellan EU och USA.

I domen ogiltigförklaras EU-kommissionens beslut från år 2016 om Privacy Shield, som tidigare gjorde det möjligt att enkelt föra över personuppgifter från EU till USA.

Domstolen motiverar sitt ställningstagande bland annat med att amerikanska myndigheter kan få åtkomst till överförda uppgifter genom nationella övervakningsprogram.

Därmed är det inte längre tillåtet att med Privacy Shield som grund överföra personuppgifter från EU till USA. Däremot konstaterar EU-domstolen i domen att kommissionens beslut om standardavtalsklausuler är giltigt och kan användas vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU och EES men att det kan behövas ytterligare skyddsåtgärder.

Efter att domen meddelades har kommissionen inlett samtal med USA om framtagande av en ny mekanism för överföring av personuppgifter mellan EU och USA.

Kommissionen har också förklarat att ett arbete pågår med att modernisera befintliga standardavtalsklausuler.

Svensk ståndpunkt

Möjligheten att överföra personuppgifter till USA är mycket viktig för Sverige, inte minst för svenska exportföretag. Det är därför angeläget att ett nytt system, som är förenligt med EU-rättens krav på integritetsskydd, kommer på plats så snart som möjligt.

- Överföring av dömda personer från tredjeländer till deras ursprungsmedlemsstater

Avsikten med behandlingen i rådet

Information med möjlighet till diskussion.

Dokument: -

Tidigare dokument: Förklarande not från Litauen

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: -

Bakgrund

På begäran av Litauen kommer frågan om överförande av straffverkställighet från tredje land att tas upp under dagordningspunkten övriga frågor. Litauen konstaterar att vissa tredje länder varken är parter till internationella konventioner om överlämnande av dömda personer eller har ingått bilaterala avtal om sådan överföring med EU:s medlemsstater. När en EU-medborgare dömts för brott i sådant tredje land saknas det därför rättsliga möjligheter att få personen överförd till sitt medborgarland för straffverkställighet. Litauen anser att detta är ett stort problem och önskar lyfta frågan hur dessa EU-medborgare skulle kunna få avtjäna sitt straff i hemlandet. Dessutom vill Litauen se om det skulle gå att finna en gemensam ansats kring hur påföljder från tredje länder kan omvandlas.

Svensk ståndpunkt

Från svensk sida verkar vi för att så många stater som möjligt ska ansluta sig till Europarådets konvention om överförande av dömda personer så att det finns en rättslig grund för att samarbeta kring dessa frågor.

När det gäller samarbete om överförande av straffverkställighet så bygger det på förtroende mellan stater. Frågan om omvandlande av straff är känslig och hanteras bäst i det enskilda fallet i överenskommelse med det tredje landet. Få stater accepterar att straffet omvandlas och det gäller även i det omvända fallet, d.v.s. när någon ska överföras från Sverige.
